

KÖPEK DAVRANIŞLARI

Canidae Ailesi

Hesperocyoninae

Borophaginae

Caninae

40 milyon yıl önce
Kuzey Amerika

Caninae Alt Ailesi

Canis cinsi

Çizgili çakal (*C. Adustus*)

Altın çakal (*C. Aureus*)

Kara sırtlı çakal(*C. Mesomelas*)

Kızıl kurt (*C. Rufus*)

Habeş kurdu (*C. Simensis*)

Kır kurdu (*Canis latrans*)

Boz kurt (*Canis lupus*)

Köpek (*C. lupus familiaris*)

- 100 000 yıl önce Asya da köpekler kurtlardan ayrıldılar.
- 15 000 yıl önce doğu Asya da evcilleştirildiler.
- Avcı toplayıcılar tarafından Bozkurttan evcilleştirildiler.

- İlk evcil hayvanlardır.
- Morfolojik ve davranışsal çeşitlilik çok fazladır.

Köpeklerde Davranış Gelişimi

1. Neonatal dönem
2. Geçiş dönemi
3. Sosyalleşme dönemi
4. Gençlik (juvenil) dönemi
5. Erişkinlik dönemi

Neonatal Periyot

- 0-2 hafta arası
- Uyuma ve emme
- Anneye bağımlılar
- Dokunsal ve kokusal uyarılara yanıt verirler
- Hareket etme yetenekleri sınırlı

Yavaş emekleme ve kafa sallama

- Vokalizasyonlar

Viyaklama ve sızlanma

- Vücut ısısı düzenlemesi iyi değil

Geçiş Dönemi

- 13 ile 18-20. günler arası
- Motor yeteneklerin gelişimi
Yürüme, eliminasyon
- Oyunlar ve kuyruk sallama
- Vokalizasyonlar çeşitlenir

Sosyalizasyon Dönemi

- 3-12. haftalar arası
- Korkunun ve agresyonun ilk işaretleri görülür
- Sosyal davranış gelişir

Aktiviteleri koordine etme

- Aile üyelerine ve insanlara olan sosyal bağlantı gerçekleşir

Gençlik dönemi

- 12. haftadan seksüel olgunluğa kadar
- Temel davranışlar oluşmuştur
- Motor yetenekler gelişmeye devam eder

- 6-14 aylar arasında seksüel olgunluk
- Seksüel ve agresif davranışlar
- Erkek köpeklerde ayağını kaldırarak ürinasyon (işaretleme)
- Cinsiyete bağılı olmaksızın sosyal rütbe için kavgalar başlar

Davranış oluşumunda 3 sistem rol alır:

Algısal

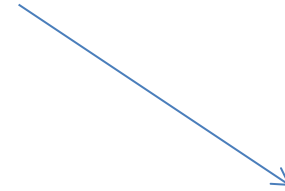
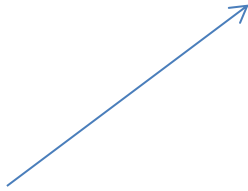
Motor

Merkezi sistemler

Merkezi Sistem

Duyusal enformasyon

Motor Aktivite

Duyusal Sistem

3. haftanın sonunda gelişimi tamamlanır.

Görme

- En iyi düşük ışııkta, şafak ve akşam karanlığında
- Obje hareketlerine duyarlıdırlar
- Detayları, karmaşık şekil-modelleri ve renkli uyarıları algılamakta iyi değildir
- Avlanma davranışlarında ve iletişimde önemlidir

Duyma

- Kulaklar ses kaynağına yönlendirilir
- Dış kulak ses dalgalarını kulak kanalına gönderir
- Ses kaynağının yerini insanlardan daha iyi belirlerler
- Avlanma davranışları için önemlidir

Vokalizasyonlar

- Ağlama, sızlanma, mızdıranma gibi infantil vokalizasyonları

- Uluma

Sürünün diğer üyeleriyle iletişim kurmak ve bölgesini belirtmek amaçlıdır.

Köpeklerde sahibinin yokluğunda görülür.

- Agresif hırlama
- Edilgen sızlanma
- Bölge savunma havlaması

Koklama

Birden fazla duysal sistem

Normal kokuları algılayan reseptörler

Vomeronazal organa ait reseptörler

Türe özel kokuları (feromonlar) algırlarlar

Seksüel davranışların oluşumunda önemlidir

Kokunun geldiği yönün bulunması

Koku alma duyuları çok güçlüdür, bireysel kokuları tanırlar

İdrarla ve dışkıyla işaretleme

Köpeğin cinsiyeti ve rütbesi hakkında bilgi edinirler

Tat Alma

- 5 reseptör var: tatlı, tuzlu, acı, ekşi, umami
- Yiyeceğın seçimi ve zararlı yiyeceklerden kaçınma

Ağrı-Acı Duyusu

- Köpek ırkına göre ağrı-acı hissetme eşiğı değişir.
- Stresli durumlarda endorfinlerin salınması sonucunda eşik yükselir.

Sosyal Davranışlar

- Kurtlar mükemmel derecede sosyal hayvanlardır.
- İletişimde pek çok yüz mimiği ve vücut duruşu kullanırlar.
- Köpeklerde ise evcilleştirmeye birlikte iletişim farklılaşmıştır.
- Vokalizasyonlar köpeklerde kurtlara göre daha gelişmiştir.
- Sürü halinde yaşarlar ve sürüdeki bireylerle işbirliği yaparlar.
- İnsanlarla iletişim kurmakta, vücut dillerini okumakta oldukça duyarlıdırlar.

Sosyal Oyun

Sosyal hayatın temel kuralları öğrenilir.

Hangi şiddette ısırılabilir,

Hangi sertlikte etkileşime girilebilir,

Anlaşmazlıklar nasıl çözülür.

Dominant ve edilgen roller denenir.

Oyun sırasında adil olma duygusunu da öğrenirler.

İletişim Becerileri

Öğrenilen davranışlardır.

Özellikle vokalizasyonlardaki çeşitlilik göze çarpar.

Gruplanma

Gruplar çiftler, aileler ya da sürüler halinde olabilir.

Sürü büyüklüğü sosyal faktörler ve gıda kaynaklarına göre değişir.

Bağlanma davranışı

İnsanlardakinden daha güçlü ve uzun süreli

Ebeveynlik

Yavruların bakımı erkek ve dişi tarafından gerçekleştirilir.

Diğer sürü üyeleri de yardım eder.

Sosyal Öğrenme (türdeşler arasında)

Sosyal davranışlar,

Avlanma becerileri,

Beslenme davranışları

Sosyal Haklar ve Dominans Hiyerarşisi

Agonistik karşılaşmalar

Vücut büyüklüğü, cinsiyet, ırk, dominant hayvanın sürüden ayrılması

Dominant hayvanlar yavrulara da dominant

Yavrunun burnunun ısırılması

Yavrunun dominant hayvanın burnunu yalaması

Kafasını dominant hayvanın yüzünün önüne yaslaması

Köpek ırkları arasında farklılık

Sosyal hiyerarşinin kurulması,

Sosyal oyun,

Sosyal tolerans

Rakibi yatıştırma, baskılama gibi taktikler görülmeyebilir

Bazı ırklarda (poodle)

Evcilleştirme sırasında türdeşleriyle bir grup içinde

yaşama yetenekleri azalmıştır

Grup agresyonu görülebilir.

Sosyal Gelişim

- İlk 6 hafta da maksimum, 6 aylığa kadar sosyal oyun görülür.
Temas oyunları (ısıрма ve dövüş oyunları)
Kovalamaca-Yakalamaca
- Köpeklerde oyunlar değişik havlamalarla başlatılır.
- Bu sürenin sonunda hiyerarşi kurulmuştur, oyunlar agresifleşip ciddi dövüslere yol açabilir.
- 8. aydan sonra oyun oynama azalır.

Cinsel Davranışlar

- 6-14 aylar arası ergenliğe ulaşırlar, küçük ırklar daha erken ulaşır.
- Mevsime bağlı monoöstrus- ilkbahar ve sonbahar
- Proöstrus- 9 gün
- Östrus- 4-10 gün
- Metaöstrus
- Diöstrus-40-60 gün
- Anöstrus- 6 ay

Cinsel Davranışlar

- Dişide ilk siklusta LH, östrodiol seviyeleri düşüktür.
- Dişi köpekler daha seçicidir.
- İdrardaki koku östrusu gösterir.

Annelik-Dođum Davranışları

- Gebelik yaklaşık 60 gün sürer.
- 20-30 dak. aralıklarla yavrular doğar.
- Anne göbek kordonunu koparır, zırları yer ve yavruyu temizler.
- Yavruları yalama
 - Yemek için uyarı
 - Ürinyasyon, defakasyonu uyarma
 - Yavruları yuvaya yönlendirme
- 1-2 gün yuvada, 2. haftadan sonra 2-3 saat dışarda.

Annelik-Dođum Davranışları

- 5. haftadan sonra laktasyon azalır, anne bakımı sınırlanır.
- 60. günde süttten kesilirler.
- 4-6. haftalarda anne yiyecekleri kusabilir.
- Yavrular yiyecek istemek için annenin ağzını yalarlar.

Uyuma, Dinlenme

Emekleme, Yürüme, Tırıs gitme, Koşma, Yüzme, Atlama

Koklama, Yeme, Su içme

Yiyecek isteme, yiyeceđi götürme, saklama, kazarak çıkartma, çalma

Ürinyasyon, Dışkılama, İşaretleme

Kokuda yuvarlanma, çukur kazma

Tımar, Karşılaşma, İnceleme

Güreşme, Oynama

Pusuya yatma

Arkadaşça yatma ve ayakta durma

Alarmda

Kulaklar kalkmış, vücut gergin, kuyruk serbest

Korkmuř

Kafa aşağıda, kulaklar geri çekilmiş, dudaklar gevşek, kaşlar çatık, kuyruk aşağıda ya da arka bacaklar arasında.

Agresif

Kulaklar kalkmış, tüylerde piloereksiyon, dişler gösterilir, burun delikleri ve pupillalar genişlemiş, kuyruk dik ya da sallanır, arka ayaklar gerilmiş

Mutlu, Oyuncu

Kulaklar serbest, ağız hafif açık, hızlı soluma, vücut serbest, ön bölüm aşağıya indirilir, heyecanla zıplama, atlama, geri ve ileri koşma, daireler çizme, hızlı kuyruk sallama

Avcılık-Yırtıcılık

Kulaklar alarında, sesleri yakalamak için ileri ya da geride, ağız kapalı, vücut sabit, yere yakın, ileri atılmaya hazır, kuyruk aşağıda ve düz

Takip etme, Kovalama, İz sürme

Edilgen

Kulaklar aşağıda, diğer hayvanı ya da insanı yalama, yere yaklaşma, ön patiyi kaldırma, sırtüstü yatıp karnı açığa çıkarma, kuyruk ayaklar arasında

Dominant

Kulaklar yukarda ya da ileriye doğru, ağız kapalı ya da hafif açık, vücut uzun durur, boyun tüyleri dikleştirilir, kuyruk sert ve kabarık, yukarda ya da vücut hizasında düz

Kaçma, Ayrılma

Isırma, Burun ısırma

Uluma, Hırlama, Havlama, Sızlanma, Ağlama

Koruma

